

„Soča“ izhaja vsak petek in velja po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto 4.40
Pol leta 2.20
Četrt leta 1.10

Pri oznanilih in tako tudi pri „postanikalih“ se plačuje za navadno tristopno vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 3 „

Za večje črke po prostoru.

SOČA

Posamezne številke se dobivajo po 8 kr. v tobakarnicah v gosposki ulici blizu „treh krogov“, na starem trgu in v nraški ulici ter v Trstu, via Caserma, 3.

Dobiti naj e blagovoljno pošiljajo uredništvu „Soča“ v Gorici Via Mercato 12, I., naročnina pa opravištvu „Soča“ Via della Croce št. 4. II.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalcem in drugim nepremožnim se naročnina znižuje, ako se oglase pri opravištvu.

Kako vlada Taaffe.

Sedem let je minulo, odkar je nastopilo Taaffejevo ministerstvo, sedem let podpira desnica in podpirajo slovenski poslanci to vlado, ki je obljubovala, da hoče pomiriti avstrijske narode tostransko polovice na podlagi ravnopravnosti. Isto toliko časa prepevajo židovski listi, domači in drugi, v vseh mogočih napetih, kako se mastimo v predpravicah in koncesijah, dodeljenih nam po sedanjem ministerstvu. Ali v resnici vlada velik nemir med vsemi avstrijskimi narodi, Slovenci vedno tožimo, da niti postavno zabeležene pravice se nam ne izvršujejo, in res, da le poblehnost slovenska more mirno prenašati porogljivo in zbadljivo ironijo omenjenih pisarjev.

Ako primerjamo obljube vladine in naše dejanske razmere vidimo, da se nikakor ne ujemajo, in usiljuje se nam nehoté vprašanje: kaj hoče prav za prav sedanja vlada in kaj je bil njen namen, ko je nastopila? Kdor se spominja časov, ko je odstopilo Auerpergovo ministerstvo, vé, da je bilo levici ponujeno, naj bi sestavila novo ministerstvo, osobito imela je Njegova ekscelencija baron Pretis, sedanji tržaški namestnik, nalogo rešiti to zadevo. Levičarji, dasi vedno hrepené po ministerskih stolih, odbili so takrat odločno vse ponudbe; še le potem bil je pozvan grof Taaffe, da bi sestavil novo ministerstvo. Že ta neoverzljiva okoliščina zbuja je takrat med našimi črnogledi sumnjo, da ni prodrlo povsod prepričanje o neobhodni potrebi, da se morajo vsi narodi avstrijski zadovoljiti s tem, da se dejansko vpele ravnopravnost, in da Taaffejeve obljube so le prisiljene, da bi z njimi pridobil večino za program, katerega levica ni hotela ali ni mogla sprejeti. V teku časa širilo se je prepričanje v vse slovanske kroge vedno bolj in bolj, da grof Taaffe nema resnega namena ali pa da ne more izvesti one točke svojega programa o pomirjenju narodov na podlagi ravnopravnosti. Danes je to prepričanje obče in izraža se ne le v avstrijskih, ampak tudi v zunanjih, v nemških listih.

V Monakovem izhajajoči list „Münchener Allg. Ztg.“ piše v tej zadevi: Potrebno je bilo ministerstvo, katero bi doseglo, česar prejšnja ustavoverna vlada ni mogla doseči; potreba je bila parlamentarne večine, katera bi privolila potrebni denar za potrebe čine v Bosni in v Herce-

govini, in večine, ki bi privolila nova bremena za vojne potrebe. Grof Taaffe našel je večino, ki mu je to dovolila proti temu, da je sprejel v svoj program še tretjo točko, namreč spravo z narodi na podlagi ravnopravnosti. S tem programom začel je grof Taaffe svoje vladanje in posrečilo se mu je, izpolniti prvi dve točki svojega programa, a tretjo točko pustil je neizvršeno. To pa, da grof Taaffe ni pomiril narodov na podlagi ravnopravnosti, graja nemški list prav ostro rekoč, da Avstrija šibi z narodnimi nemiri svojo bojno moč. List pravi:

„V obče ne ozirajmo se tukaj na narodno blagostanje in na državno gospodarstvo, in presodimo dejanja vlada grofa Taaffeja jedino s stališča, v koliko je bila ona doslej primerna za povzdigo državne sile, torej s stališčem vojnega interesa. Saj tudi s tega stališča ni poštovati zgolj in jedino število vojakov in pa število strelav v dminuti, ampak ko pride do zaresno vojne odločitve, tedaj razkriva jo v boji stotisočeri svojo moč tudi sile duševne narave. Z duševno silo, ki je v tej državi najnevarniša, je bilo Avstriji računati že v preteklih vojnah. V mirnih časih to že gre še; ali, ko bi prišlo do vojne v bodočnosti, bi utegnila ista duševna sila določevati naravnost osodno.“

„Sredstva, katera je Taaffe rabil, da bi si ustvaril parlamentarno večino, katera se ni nikdar obotavljala, da bi ne privolila novih vojnih bremen, po so taka, da bi utegnila glede na bodoči vojni uspeh cesarstva, brezdvombeno škodovati v veliko več, nego vsa vojna sredstva, ki jih je dosegel s tako večino in v obče veliko več, nego utegnejo ta sredstva koristiti državi. Avstrijski sosede, mej njimi tudi oni, s katerimi jedinimi bi se bilo v slučaju vojne državi bojevati na smert in življenje, so narodno jednotne velesile in prebivalstvo Avstro-Ogerske pripada z velike večine onim narodom, ki gospodujejo v sosednih državah. Ali je bilo torej tudi samo v vojaškem zmislu na korist obema polovicama cesarstva — namestu da bi bili podelili vsem narodom pravno varstvo, polajšanje bremen, gmotno in duševno podporo in pospeševanje, s čimer bi se bila država narodom prikupila, in s čimer bi bili ravno stem uprli se v sedanjem stoletju toliko nevarni privlačni sili zjedinenih narodnih držav,

— ali je bilo potem, vprašamo, na korist državi, da ste se rabili dve največi narodni plemen v lastni državi drugo proti drugemu, potem, ko jedno teh plemen v prid lastnega državnega gospodarstva ni bilo tako radodarno glede na vojaške velikodržavne zahteve, kakor pa drugo pleme?“

„Taka umetnost je pridelala to, da se zdaj narodnosti sovražijo čez vse, in to mora vsakega avstrijskega domoljuba napolniti z žalostjo. Če pa preudarimo, kako žalostni nasledki se utegnejo pokazati v bodočnosti v slučaju vojne, nas prekinja strah in groza, naj si pojedine možnosti pojasnimo kakor koll. Tretje vprašanje, ali je rešil grof Taaffe svojo nalogo na srečo Avstrije, moramo tedaj zanikati.“

Ne dá se tajiti, da ima list prav, ko pravi, da so razmere med nemadjarškimi narodi na Ogerskem neznosne in da so narodi v oislahtanski polovici jako nezadovoljni; toda uverjeni smo, da iz tega bi ne nastala za Avstrijo v slučaju vojske nobena nevarnost, temuč da bi vsi narodi branili cesarstvo s zjedinenimi močmi, ako bi prišli interesi države ali presvitle cesarske hiše v nevarnost. Sicer pa menimo, da kakor je večina državnega zbora dovolila vsa vojna bremena, celo črno vojsko, tako bi morala vlada izvršiti, kar je slovesno obečala pri svojem nastopu, to je pomiriti narode s tem, da jim izvrši ravnopravnost, ki jim je zagotovljena v državnih temeljnih postavah.

O zakajevanju vina z žveplom.

Da je zakajevanje vina z žveplom nepotrebno ter naravnost zavržljivo, spridučejo prvi kletarji na svetu, Francozi in Nemci. Nikdar ne zakadi Francoz ali pa Nemece svojih zdravih vin z žveplom; zakaj bi se moralo torej drugod zakajevati? Zakajevanje vina z žveplom moralo bi se iz zdravstvenih ozirov pod kaznijo prepovedati. Se vé, da kontrola skoro ni mogoča in zato tudi ne kazensko postopanje proti dotičnikom.

A vse kaj družega velja o zakajevanju uže zbolelega vina. Za tako je žveplo zdravilo, katero je pa le z ozirom na korist pridelovalčevega gospodarsko opravičeno, (nikakor pa ne zdravstveno, z ozirom na uživalca. Ako je bilo na primer grozde tikoma pred trgatvijo močno po toči poškodovano, ali ako je bilo

LISTEK.

STANA.

„Oh, moj Bog! kje je naša Stana? vse sem preiskala, vse vprašala, pa zastonj. Stane ni nikjer, in nikdo je ni videl. „Stana, Stanica“, kličem, pa ne čujem družega kot odmev svojega klica. Danes zajutra sem ji dala še nekoliko krajcarjev, da pojde v sejem po igrače in sladkarije. Sedaj pa živa duša ne ve, kje bi mogla biti. Cigani je vender niso odpeljali, saj letos jih nisem videla v vasi.“ Tako je zdihovala, klicala in iskala komaj osemletno Stano ženo, pri kateri je stanovala.

Stana je bila rojena na Fužinah poleg Ljubljane; nje oče bil je uradnik Fužinskih tovarov. Živela je mirno in srečno mala družinica, obstoječa s štirih udov, namreč očeta, matere, dečka Radivoja in deklice Stane. Ali nenadoma v osmih dneh zgubita otroka blage in skrbne roditelje ter prideta v roke tujim ljudem. Radivoj, dober deček mirnega značaja; Stana pa neizrečeno živa in pogumna, da tacega dekletca, lahko rečem, nisem še videla. Pri ljudeh, pri katerih sta stanovala z bratom, ne vem ali sta bila zadovoljna ali ne; nikoli se ni čula iz malih ust Staninih tožna beseda. Da je deklica čutila, da ni več pri svojih roditeljih, si lahko mislimo.

Torej Stanica je izgnila; iskali so jo tisti dan,

tisto noč in več drugih dni, a prišla ni nikoli več v rojstno vas. Pobegnila, je, kakor vojak begun iz domovine. Več časa je hranila nekaj krajcarjev, katere je dobila včasih za malo južnico od svojih. Tisti dan pa, ko je bil sejem, dala ji je njena varuhinja nekaj denara, kakor je sploh navada na deželi; otroci se tega neizrečeno veselje. Namesto v sejem kronila je mala Stana čez polje proti Ljubljani. Moral bi jo videti, dragi bralec, kako hitro in pogumno je korakala; ni na levo ni na desno se ni ozrla, boječa se, da ne bi zamudila. Ko dospje v Ljubljano, pospeši korake do tja, kjer so ji včasih pravili, da teče železni konj. Predere skozi gnečo do malega okenca, kjer se dobivajo listki za železnico. „Gospod, čujte! dajte mi listek za Škofjo Loko“, nagovori pogumna deklica železniškega uradnika. Uradnik strmeč nad pogumnom dekličinim dá brez pomisleka mali osebici listek, katerega plača. Torej deklica je šla v Škofjo Loko, eno dobro uro od Ljubljane po železnici na krasno Gorenjsko stran. Nikoli se še ni peljala malo bitje. Angel varuh je spremljal blago dekletce, saj družega ni imelo na svetu.

Ko dospje v Loko, gre počasnih korakov v mesto, nobenega se ni bala neznana deklica. Sedaj se oglaši deklici želedec, on hoče imeti svoj delež. Stana je bila lačna, nobenega ne pozna, denara nima, oj, oj, kaj bo? Prosi se sramuje ponosna deklica. Preiskuje po vseh žepih, nič; vzame malo nosno rutico, stresa jo. Oh, sreča! pade iz nje soldek. Kaj ž njim? kruha ne dajo zanj, premalo je; da bi bila vsaj dva. Zagleda ženo, ki je prodajala drenola,

„Žena, počakajte“, zakliče in steče k njej. Kupi si drenol in sede mirno na široke samostanske stopnice pred cerkvijo ter pokosi malo borno kosilico. To kosilo bode Stana gotovo pomnila, dokler ne zapre blagih oči. Mari mislite, da je bila Stana žalostna? da je jokala? Ne, ona ni poznala solz, dasi je bila preblazega srca. Ona je bila junakinja, vedela je, da, ako bi se še tako drla in jokala, nikdo ne bi se zmenil za njo. In res, kdo se zmeni za sirote, posebno za uboge? Trudna je bila, in prav mirno je zaspala na hladnih samostanskih stopnicah.

Pustimo, naj deklica sladko spi; to jo brez dvojbe okrepeča. Oglejmo si nekoliko Loški samostan. Krasno lego ima, na prijetnem griču mogočno stoji; jutranje zlato sonce razliva svoje čarobne žarke po njem. Razgled je diven, oko se ga ne more nasititi; človek bi cele ure sedel in opazoval v resnici prekrasno Gorenjsko stran. Tudi znotraj je vse lepo urejeno in snažno. V kuhinji tako čisto, kjer se dela in pripravljajo tečna hrana za precejšnje število deklic. Vidi se, da po tej kuhinji vladajo pridne in skrbne roke. Ne smem pozabiti krasnega in velicega vrta, po katerem se šetajo in veselijo samostanske deklice s svojimi skrbnimi odgojiteljicami.

Mrak se je že delal, ko se Stana zbudi; nekoliko bolj okrepečana se čuti. Nje namen je bil iti v samostan. Slišala je mala deklica pri sosedovih na Fužinah, da se njih deklici Ivanka dobro godi, da so nune v Loku dobre, prijazne duše, da pogovarjali so se celo, da Ivanka postane nuna. Hotela je skušati tudi mala Stana. Prav noč je že bila, ko dekletce

grozdje pobrano izpod snega, predno se je do dobrega posušilo, ima iz takega grozdja napravljeno vino kaj rado to neprijetno lastnost, da v barvi močno nateguje, da se snabi noče prav nič učiniti in da postane po pretakanju črnikasto. Da taka vina lepa čista ohranimo, je pač prav, da jih v močni soljeni posodi pretučimo; pa ne takrat, kadar jih iz kipelne kadi, torej izpod tropin, v sod prenesemo, ampak takrat, kadar jih prvič iz soda v sod prenesemo. Poudarjati pa moram še enkrat, da se zakaševanje le iz gospodarskega obzira poslovanje človeka opravičeno, nikakor pa ne iz zdravstvenega. Zakajujejo se iz gospodarskega ozira tudi tako drage sbelega vine, da jih kolikor mož ohranimo, to je, ohranimo.

Iz zdravega grozdja pravilno narejenega in pravilno oekrbovanega belo vino — črno se uže celo ne sme zakaševati, ker sicer barvo zgubi — ni nikdar treba zakaševati. Pravilno napravi ter oekrbuje se pa navadno belo vino tako-le: V krajih, kjer so vinogradi v soldanustih — toporastih — zemljah zasajeni, in kjer vinopivci sagatnost v njem ljubijo, stori se pač prav, ako se beli mošt s tropinami vred dva ali k večjemu tri dni pustiti kipeti, kajti sicer se pri pretakanju, torej tudi pri prodaji v prvem letu prav rado grdo stali. Ako se grozdje obrabi, doseže se, se vé da veliko finije vino, nego pa, ako se to opusti. Kjer so pa vinogradi v neloporasto, torej v kremančasto zemljo zasajeni, in kjer vinopivci za sagatnost v vinu ne marajo, ni treba mošta pustiti, da na tropinah kipi, če se misli vino starati. Stara, na tropinah kipela bela vina so kaj neprijetnega zadržaja. No, ako smo jih pa vrhu tega še z žvoplom zakaševali, so pa kar škandalno slaba.

K pravilni obravnavi vina v kleti spada pravdočasno in prav ispeljano presnemanje ali pretakanje. Tri mesece po trgatvi presneti se mora vino prvič, to pa tako, da pride v kar le mogoče veliko dotiko s zrakom. Prav se stori, ako se v poslednji namen pipe, skozi katero teče vino v podloženo posodo, a škropilnico previdi tako, da teče vino v mnogih tankih curkih. Sod v kateri se vino presnema, ne sme biti čisto nič zakašen, ampak le popolnoma čisto opran.

Meseca marca presneti se mora vino drugič, to pa uže s marjšo dotiko zraka. Prav se stori, če se pred drugim presnetjem vino s pomočjo želatine učisti, in ako se čistilo nekoliko žganega sladkorja (kolour) in prav malo glicerina doda. Oboje pripomore k popolnejšemu čiščenju, razen tega pa tudi k lepši, osobito pa bistrejši barvi in bliščobi. Na sod 20 hektolitrov sadostaje za čiščenje 15 tablic želatine, kateri se dodá pol litra žganega sladkorja, to je, koleurja, in le en sam-pitali kozarce glicerina. Žgani sladkor, kakor tudi glicerin, so pač zdravju popolnoma neškodljive snovi.

Meseca junija presneti se mora vino tretjič, in pred trgatvijo četrtič. Obakrat pa s kar le mogoče majhno dotiko s zrakom, najboljša s sesalnico. Tako brez vsakega zakaševanja s žvoplom narejeno in obravnavane vino razvije se do svoje popolnosti, in veselje, da, prava elast je, uživati ga, ne da bi hotela pri zmeram užitku glava razpediti. Pred torej s prokletim žvoplom! R. Dolenc v „Novicah“.

Dopisi.

Iz Brd, 13. okt. — Torej volitev bomo imeli še svojimi sodrželani, ubogimi Furlani. Milo stori se

pozvoni na samostanskih vratih. Samostanska vratarica odpre vrata. „Kaj hočeš, deklica?“ upraša je prav prijazno. „V samostan sem prišla“, odgovori Stana kratko. „Ali sama?“ „Sama, jaz sem sama.“ Čudna deklica, miali dekla Mica. „Počakaj malo, moram naznaniti častiti materi.“ „Dekla pokliče častito mater K. in ji pove, da pred samostanskimi vrati je deklica, mala deklica, katera hoče na vsak način v samostan. „Ob tem času in sama“, začudí se mati K. in gre povedat prečastiti predstojnici. V enem trenutku, kakor blisk bil je ves samostan skupaj; vse deklice in nune hotele so videti male osemletno deklico, ki je sama prišla trkat na samostanska vrata, da bi dobila zavetje. „Odkod si, deklica?“ upraša prečastita mati. „Tam blizu Ljubljane iz ene male vasi.“ „S kom si prišla?“ „Po železni cesti.“ „Ali sama?“ „Sama.“ „Kdo je plačal za vožnjo?“ „Sama.“ „Kje so tvoja mama?“ „V grobu spé.“ „In oče?“ „Pri njih ležijo.“ „Torej si sirota?“ „Da, brez človeka. Vi ste videli tako dobri in blagi, taky so bili moje mama. Rada bi ostala pri Vas. Videti bodete, prav pridna bom, uboga Vas bodem. Je li, da me vzamete?“ Tako je govorila mala pogumna Stana. Hotela je biti na vsak način od častiti materi in ni se ganila; stala je kakor vojak pred svojim poveljnikom. Moral bi imeti človek srca j-kleno, da ne bi se usmilil ubogo male stvarice. „Čudna deklica“, de prečastita mati, „niti solca ji ne igra v očesu, kakor bi bila najhrabrejši vojak.“ Častite matere so jo vzele v svoje naročje in dale ji dobre, točne večerje in čedno posteljico.

(Konec pride.)

človeku pri srci, ko premišljuje kake velike važnosti so volitve, in kakor se nekateri občinarji skoro nič ne brigajo, in kakor je državljanov v Furlaniji, kateri plačujejo vsi davek kakor bogatini, ki pa nimajo niti najmanjše pravice pri volitvah. Ako zredi kolono (gospodov kmet) krepke sinave, grede v vojsko za osvoboje in svojo slavo, za gospoda in njegova poročila; a pri volitvi, ko se izročuje postavodajna oblast postavnemu zastopniku, kolono ne more povzdigniti svojega glava, ne more izreči svoje želje, ker nikdo ga po tem ne praša, in ako bi hotel govoriti, bi ga nikdo ne poslušal. Kako velika razlika med slovenskim kmetom, ki je pretak, in med furlanskim kmetom, ki je tozak.

Naslednje fevdalno pravo, ki se je ohranilo v Italiji in tega celo v malo Furlaniji, naredilo je sužnje in roba, kar se proti le v srednjem in pokorenju, a v resnici odvisni in navsezani na lakot in vsakovrstno pomanjkanje, katero venča milanska roža ali peisgra, ki naj bi kneza Hohenloha vzdignila na ministerki stol ali vsaj na mehki sedež deželnega glavarja goriskega. Vse drugače dela slovanako pravo, kjer je še v veljavi, kjer si še pokončano po nemški moči. Slovani živijo v zadugah, kjer imajo obilno sveta, in v družinah, kjer ga je malo. Drobiljenje premoženja, zasluzka in užitka na posamezne osebe, tako da židi in krčeni somišljeniki postajajo denarni in promoženjski baroni in kralji, pred katerimi se državo tresejo, vsi drugi pa molzna krava, katero sesa izvoljen rod, je neredobna iznajdba, ki je stvarila gorje, katero je in katero še pride.

V Furlaniji se komaj more govoriti o kmečkem stanu; tam ni kmetov, ampak gospodje in koloni njih sužnji. Če je gospod sam dober kmetovalec in človek, gre dobro njemu in njegovim robam; če pa je gospod živina, pohajč in zapraviljivec, gre ves rako vo pot; conte (konte) pride na beraško palico, njegov kolono pa k drugemu gospodu ali v Ameriko, če ga niso prej odpeljali v Gorico v bolnišnico in blaznico usmiljenih bratov. Pri bodoči volitvi državnega poslanca iz kmečkih občin bo torej razmeroma prav malo pravih kmetov. Glavno besedo bodo imeli duhovni, učitelji, župani in občinski tajniki. Ker so prvi razumni in spoštovani, zato bo izid volitve večinom od njih odvisen.

Iz Brd, 14. okt. — V dveh tednih bomo imeli volitev državnega poslanca v Gradišči z volitvi kmečkih občin furlanskih. Znano je, da v tej skupini ima velik upliv furlanska duhovščina, ker kmetovalec je v Furlaniji le malo. Pri zadnjih volitvah dobil je konservativni kandidat dr. Valussi 70 glasov, njegov nasprotnik liberalni dr. Vicentini pa le 35. Če tudi bi bile sedajne razmere liberalcem ugodnejše od onih pred dvema letoma, vendar ni pričakovati, da bi dobili večino glasov za svojega kandidata, naj bo kdorkoli, ako se konservativci ne razcepijo. To zna prav dobro tudi tržaška vlada, ki po svoji nalogi se briga za to volitev ter je stopila na stran konservativcev.

V tem bi ne bilo nič čudnega, ker vsaka vlada skrbi, da bi si pridobila med državnimi poslanci privržencev. Čudno pa je to, da tržaška vlada, kakor kaže njeno dosedanje postopanje, ni pristopila h konservativcem zato, da bi jih podpirala, ampak zato, da bi jih za se pridobila in na svojo stran spravila. Znano je, da nositelj konservativnih načel v sedanjem državnem zboru je grof Hohenwart in njegov klub, da ta klub je Taaffejevi vladi slepo udan in da je pripravljen podpirati jo tudi tedaj, ko vsi drugi odkakajo. Med tem pa Coreninov klub ni drugega ko zbor „divjakov“, to je takih poslancev, ki niso v nobenem drugem klubu in ki so le zato ustanovili klub, da ga imajo. Po svojem prepričanju so njegovi udje vsakovrstnih barv, tudi najliberalnejših; in tudi taki, katerim služi kot galo sovrastvo do Stovanov, cesarjevih podanikov. Pri svojem postopanju ta klub nima stalnih pravil in večkrat je v odločilnih trenutkih glasoval proti Taaffejevi vladi.

Človek je torej sodil, da tržaška vlada se bo prizadevala zagotoviti amago pri bodoči volitvi takemu kandidatu, ki se ujema s Hohenwartovo politiko, in da bo na vsak način nasprotovala kandidatu, ki bi bil sposoben za Coreninov klub. A temu ni tako. Kakor je pred dvema letoma v volitvenim pritiskom opravila kneza Hohenloha v državni zbor nasproti grofu Attenu Hohenwartovcu, tako se je približala zdaj konservativcem, da bi jih pridobila za kandidata, ki bi hotel stopiti v Coreninov klub. Zato voliči pozor. Ako bi imela „Union“ pri teh volitvah več glasov, podpirala bi tržaška vlada najbrže kandidata tega društva, kakor je podpirala pri zadnjih volitvah v državni zbor v Istri italijanskega kandidata proti brvaškini.

S Tolminskega, 12. oktobra. — Vsak pridev kmetovalec skrbi v naših krajih, da ima razen živine in pulja vsaj toliko sadnega drevja; da ob dobrih letinah okrbi z njim svojo družino, posebno otroke. Ko začne sadje zoreti, odvzeta je materam velika skrb, ker toliko svoje otroke s ukusnim sadjem; pa tudi odrasli ljudje ne branijo se zalega sadja, temveč prav

radi sežejo po njem, da si žojo ugasijo ali da dobé boljše usta. Po zimi je posušeno sadje prijetna hrana ter se uživa samo ali pa z mlekom in drugimi jedmi. V kupčijo spravljali smo mal- tega blaga, ker ga nismo mogli drugam prodajati razen v Gorico in ker voznja do tje precej stane. Ako bi šla železnica čez Predel po Soški dolini ali pa čez Sv. Lucijo ob Idriji, kakor so svetovali možje, ki niso bili podkupljeni, imeli bi zvezo s Trstom in lahko bi spravili kar si bodi z manjšimi stroški v kupčijo. Ali ker so visoki gospodje odkazali železnicam drugo pot, ostali smo zapušteni in nepoznani do letos.

To jesen so se nas vendar spomnili, pa ne naši ljudje in naša kupčijska zbornica, ampak tujci, Nemci s Virtemberškega. Kakor po drugih slovenskih pokrajinah, kupovali so tudi po naši lepi gorati zemlji jabolka, kolikor so jih našli. Letina bila je v dolinah prav obilna, in tudi solnčni obronki rodili so vsakovrstnega sadja, kjer ni pomladi dož cvetja osul. Imeli smo torej blaga in kupcev in kupčevali smo precej dobro, če tudi smo dajali jabolka radi oddaljenosti od železniške postaje mnogo ceneje ko drugod. Kupci niso prebrali blaga; sprejeli so vse, kar je bilo zdravo, le gnilo so ločili. Tako nam je došla v naših denarnih težavah in stiskah prav lopa pomoč; skoro se more reči, da s tem, kar smo skupili za sadje, bomo mogli plačati davek, kar se ni še nikoli zgodilo.

S Tolminskega, 10. okt. — Bog varuj, ako zvejo naši razni odbori in zbori, da smo dobili za sadje mnogo denara: naložijo nam k letu davka, da bo gorje. Če bi mogli plačevati davek z jabolki, naj bi bilo; ali davkarja hoče imeti denar, ki se ne dobi vsako leto tako lahko in gotovo, kakor letos. Letos se lahko pohvalimo, ker je davk že predpisan in ga ne morejo zvišati; ali bojimo se, da letošnja dobra jesen nam bo škodovala na račun prihodnjega leta, katerega pridelki in dohodki so še v božjih rokah. Obilno letošnje sadje in dobra kupčija z njim sta nam vsaj pogum zopet oživila, če tudi nam nista zamašila vseh tistih lukonj, katere nam delajo razni zbori in odbori.

Dandanes vse le zboruje in odboruje, pa vse le na kmetovo rama. Najbližji nam je občinski zbor, kateri ne more ni začeti ni končati brez davka in „rate“. Za njim pride pa cela vrsta drugih; najhujše občutimo šolski in cestni odbor, katera oba imata pravico nakladati nam davke ne glede na deželna in državna bremena. To svojo pravico pa tudi natančno rabita in nas osrečujeta vsako leto z novimi dokladami. Izrekli smo že večkrat željo, da bi radi ve teli, koliko denara dobita ta odbora vsako leto in kam jih deneta, ali natančnega in podrobnega računa nismo do zdaj nikjer bali. Menim, da z menoj vred bi vsak kmet rad doplačal še eno desetico, samo da bi se mu konec leta doposlal podroben račun vseh dohodkov in stroškov.

Nad tema odboroma je deželni odbor, ki nam pripravlja v Gorici poročila. Prav ima, kajti če pojde na svetu tako naprej, treba bo umreti ali pa znoreti. Takega preziranja pravice in postave, takega zatiranja ubogih, tako očitnih krivic, kakor se dandanes godé, menda ni bilo še med ljudstvi, ki se bahajo z omiko in devetnajstim stoletjem. Krona vseh zborov sta pa deželni in državni zbor. Kakor skrbi deželni odbor za norec, tako obrača deželni zbor vsa svoja skrb na bolne in gluhonemu ter na osebstvo kmetijskih šol. Nekoliko tisočakov na leto za te namene je prav dobro, ker dežela ima s čim plačevati. Da se vsak novec porabi le za potrebne reči in kakor splošna blaginja zahteva, umo se po sebi. Državni zbor in delegacija skrbijo za varnost države in nemstva. Prvi je uvedel črno vojsko, ki bo potrebovala puške in prizadevala mnogo dela županom in njih tajnikom, druga dovoli potreben denar za puške repetirke, katere bodo stale 14, po računih drugih pa nad 30 milijonov goldinarjev. Vse to le v naš blagor, in vidite, kako arčno nas ljubijo, da nam nočejo povedati vse resnice na enkrat, da bi nas ne prestrašili. Taka očetovska ljubazen nas pač mora ganiti, da bomo ravelovljino in veselega srca plačevali vsakoletne večje davke in naklade.

Iz Vipavske doline, dne 12. okt. — „Soča“ je objavila dopis, da je pl. gospod dr. Bizzaro ogledal si rimske starine po Ajdovščini in na Hraščici. Začetkom meseca oktobra šel je imenovani gospod tudi k sv. Pavlu nad Gojačami, da bi si ogledal stariške razvaline na školji istega imena. Pričakoval sem, da bude bolj večja roka porodala kaj o tem izletu, a kor se ni do sedaj to zgodilo, hočem pa jaz „Soči“ sporočiti, kolikor sem iz gotovega vira poizvedel. O taborišči na školji sv. Pavla pisala je „Soča“ že parkrat, a nitanke ni do sedaj še nikdo pričakoval tega zgodovinske zanimivega kraja. Imenovani gospod vzel je pa s seboj dva delavca, katera sta pri tako zvanih gradiščih kopala. Na enem mestu izkopala sta mnogo človeških kostij, vmes pa so našli tudi koške opeke, kar se do sedaj ni našlo nikjer na prostoru pri sv. Pavlu. Tudi dele pepeljaka našli so na onem mestu, a vse je bilo tako razmetano, da bi se dalo iz vsega sklepati, da je bilo to mesto že prekopano,

Na drugi strani pa so kopači naleteli na tla iz mozaika, ki je jako priprosto sestavljen. V navadno malto vloženi so majhni četverovoglati sivkasti kamniči, katerim je površina blizu en kvadratni centimeter. Nekoliko tega mozaika vzel je gospod doktor, ki si je tudi druge zanimive ostanke ogledal, se seboj, nekaj pa ga je ostalo še na mestu, kjer je bil. Žal, da ni čas dopuščati prekopati še druga mesta, da bi se bilo prišlo do tleh, katero ljudstvo je imelo tukaj svoje taborišče. Tudi gospod doktor je istega mnenja kakor profesor Rutar, da so tukaj bivali Celti ali pa Karni, vendar našel ni ničesa, kar bi to maenje neovrgljivo potrjevalo. Mogoče, da se bode še nadalje kopalo, dokler se ne pride do najdeb, ki bi to vprašanje končno rešile.

Politični razgled.

Cesarjevo lastnoročno pismo sklicuje delegacije v dan 4. novembra t. l. v Budapešt ter pozivlja ministerska predsednika grofa Taaffeja in Tiszo, naj ukreneta, kar je potrebno v državnih zborih, za volitve v delegacije. Naše zadnje poročilo, posneto iz drugih listov, da se svidujejo delegacije v dan 11. nov., je bilo krivo in svedoči, da sedanja vlada ni vajena obešati niti navadnih in nebistvenih rečij na zvonec javnosti, dokler neso v uradnih listih objavljene; pod prejšnjo vlado bilo je drugače.

Notranji mir na političnem polju rušil se je prvo po anarhističnih naklepih, katerim je prišla dunajska policija na sled, in po burnih prizorih v državnem zboru dunajskem. Dunajska policija zasledovala je, tako pripovedujejo vladni in drugi listi, že dolgo časa anarhiste, to je ljudi iz delavskega stanu, ki so se v izdelovanju in sestavi dinamita in družega streliva ter baje namerovali Dunaj na več mestih zažgati. Več oseb je zaprtih; govori se, da so zapletene v to zadevo le take osebe, ki nimajo ničesa izgubiti. — V državnem zboru pa je povzročil odgovor ministra Pražaka na Plenerjevo interpelacijo o jezikovni naredbi pri nadsodnjag v Pragi in v Brnu, o kateri smo že zadnjič govorili, velik dirindaj med poslanci. Minister je rekel, da on je velič le to izvršil, kar postava veleva in kar se že zdavna izvršuje v Galiciji in v Tirolih, ter da je s svojim odlokom odstranil le v postavi neutemeljeno navado, ki je bila pravu in strankam na kvar. Levičarji so zahtevali po dr. Magg-u, naj se prične debata ali razgovor o tem ministrovem odgovoru, pa so propali; vsled tega je nastal v zbornici velik krik, sikanje in ropotanje. Druge nezdode ni bilo. Za tem je bila volitev v odsek za novi mornarski red, proglasi se cesarjev ukaz, da je prepovedano rubiti vagone ptajih železnic, ter se nadaljuje občna razprava o pobiranju prihodnine in pridobnine od državnih železnic.

Na Ogerskem buči silen vihar o vojaških zadevah; znana Janskyjeva zadeva pričela se je vnovič razpravljati in skrajna levica, večinoma Kossut-ovi učenci, zahtevala je, naj se cesarjevo pismo do ministra Tisze, s katerim bi imela biti končana ona neršečna zadeva, predloži zbornici v razpravo. Dalje je hudo napadala vojaštvo, češ da je ogerskemu kraljestvu nasprotno, ter je zahtevala, naj se napravi za Ogre posebna narodna vojska, ki bi bila od tostranske neodvisna. Ko ne bi bili veliki interesi države in cesarske hiše v nevarnosti, bi bilo prav, da bi se tem kričanjem to dovolilo; kmalu bi spreviedeli, kam se pride s tako politiko.

Gledé zunanje politiko omeniti nam je, da je še vedno bolgarsko vprašanje najvažnejše na političnem obnebj; da, v zadnjem času postalo je še zanimivejše nego je bilo prej. Ko bi človek smel verjeti židovskim listom, bili bi v Bolgariji angleški in židovski kostanji v najlepšem cvetu. V nedeljo vršile so se volitve v sobranje pri vsem tem, da je ruski general Kaulbars odločno temu oporekal in te volitve izpadle so, kakor ni bilo drugače pričakovati, v smislu sedanjega regentstva, v katerem so sami privrženci izgnanega kneza Aleksandra. Malo pred volitvijo odpravilo se je obsedno stanje in v Sofiji vršila se je volitev v senci bajonetov, drugače bi bilo ljudstvo vse razgnalo. Židovski listi pravijo sicer,

da so se volitve redno vršile ter da je voljenih 420 vladnih kimavcev in le nekaj Rusom prijaznih poslancev, a dunajski list „Fremdenblatt“ piše že nekaj drugače, češ da je sicer voljenih tudi mnogo Cankovcev, to je privržencev Rusom prijaznega Cankova, vendar da ima vlada večino. In ta list je v zvezi z oximi krogi, ki vodijo našo zunanjo politiko. Pomisliti je, da vsa ta poročila razpošilja le regentstvo v svet, kajti drugim je to zabranjeno; pomisliti je dalje, da so bili zatrti do zadnjega časa vsi časopisi; potem se lahko sodi, kakšno vrednost imajo te volitve in poročila o njih. Isto tako slepi židovsko, po Angležih podkupljeno časopisje svoje čitatelje o popotvanju generala Kaulbarsa, češ da je bil sicer povsod dostojno sprejet, a da povsod je moral slišati, da Bolgari hočejo biti od Rusije neodvisni, sploh da se je Kaulbars in z njim Rusija strašno blamirala. Vsa taka in jednaka poročila so nezanesljiva, resnica izvede se še le kasneje, ko tudi drugi listi, sosebno ruski, stvar objavijo. Stalno pa je, da je bil v Šumli Kaulbars slovesno sprejet ter da se je tamošnja posadka izrekla proti regentstvu; to pripoznavajo celo nekateri dunajski listi; drugi govorijo le o neki nevarnosti proti regentstvu pa vendar trdijo, da se je slednjemu posrečilo poveljnike v Šumli na svojo stran dobiti. Nemogoče ni, da prileti iz Bolgarije katerega dne novica, da je šlo bolgarsko regentstvo isto pot kakor knez Aleksander. Še danes pišejo listi, da je vse ljudstvo vneto za kneza Aleksandra, in vendar je moral iti; kako se to strinja? Po tem je treba saditi vse klepetanje židovskih listov.

O zunanji politiki je še poročati, da je na Španjskem odstopilo prejšnja ministerstvo vsled tega, ker je kraljica pomilostila upornike, a da je prejšnji ministerski predsednik Sagasta sestavil novo ministerstvo.

Domače in razne vesti.

Za bodoče volitve kmečkih občin v okrajnem g'avarstvu Gradiškem v državni zbor postavila je goriška konservativna stranka kot kandidata mons. Andreja Jordana, prvotolnega prošta. Nadejamo se, da novi kandidat bo imel več samostalnosti od onih katolikov, ki so pred dvema letoma agitovali in glasovali za kneza Hohenloha, ki je v svoj program sprejel izjavo, da sovraži Slovan, zveste državljane avstrijske. Kot duhovnik ne bo mogel mons. Jordan zahtevati, da bi ostale državne temeljne postavbe gledé Slovanov neizpoljene, ampak bo gotovo vedno zato, da naj se dá vsakemu svoje. Resnočen katolik in zaveden Avstrijec, ki stoji trden in neomahljiv za svoja načela, sme se vedno zanašati na priznanje slovenskega naroda. Da bi stopil kedaj mons. Jordan v vrsto vetrnjakov in lačenbergerjev, ki ne vejo, kako prepričanje bi hlinili, da bi prej in gotoveje prišli do pšeničnega kruha ali da bi se bolj sveteli pred liberalnim svetom, ne moremo verovati niti za trenotek. Tako viteško postopanje naj ostane svojina visokorodnih in presvetlih, katerim so potrebna ljudska pleča, da splezajo na svojega konja. Katoliški duhovnik se ne more družiti v političnem delu z verskimi liberalci, ako ne safajti svojih načel. O mons. Jordanu smo prepričani, da ostane, kar je, in da se ne dá omajiti po zapeljivem vetru, ki prihaja od Adrije. V tem prepričanju in v nadi, da bo skrbel za pravo blaginjo vseh svojih volilcev, priporočamo ga slovenskim volilcem, ako ostane kandidat do konca.

Duhovske zadeve. Dne 5., 6. in 7. oktobra delala sta župnijsko skušnjo št. gg. Jakob Fon, vikar v Striščih, in Jakob Vicentini, vikar v Gabrijah na Vipavskem. — Umrla sta Anton Valenta, župnik Novodvorski na Češkem v počitju v tujakšnjem Rudolfski, in Jakob Nicoli, spovednik v ženski bolnišnici. Prvi je bil rojen leta 1841, drugi l. 1811. — Dne 19. t. m. zjutraj prične sv. ljudski misijon v Komnu ter bo trajal do 27. t. m.; vodila ga bota dva znana št. očeta iz družbe Jezusove.

Goriška ljudska posojilnica napreduje prav dobro, kakor smo že o drugi priliki pisali. Mnogi rodoljubi in rojaki, ki si hočejo kaj prihraniti za čas boleznii ali za starost, prinašajo svoje prihranke ter jih devajo v hranilnico na obresti ki znašajo na leto po 4½, od sto, med tem ko drugi, ki so bolj trdni ali ki hočejo dobiti pravico, da se jim ob času potrebe tudi izposojuje, ulagajo denar na deleže, od katerih dobivajo konec vsakega leta dobiček, ki pride na nje (lansko leto 50%). Posojilnica posojuje denar po 80% in izdaje navadno sprti vse, kar dabi. Pri najboljši volji ne more izpolniti vseh prošnj in mora

pogosto prošnje odbijati ali odlagati, če tudi se ji ponujajo najzanesljivi poroki, ker nima dovolj denara. Komur tedaj v zaprtih in prepečenih škrinjah denar plešni, naj ga dene rajši v Posojilnico, ki mu bo plačevala obresti in ki z izposojenim denarom reši marsikoga iz oduških rok. Promet preteklih devet mesecev znaša nad 22 tisoč goldinarjev, torej uže 6 tisoč več nego lani v celem letu.

Monsignor Andrej Jordan, sedaj infilirani prvostolni prošt goriški, imenovan je bil po Njegovem Veličanstvu presvitem cesarji ud deželnega šolskega sveta goriškega do konca tekoče šestletne dobe in sicer, kakor je razvidno iz uradnih listov, že takrat, ko je opravljal še službo nadškofjakega tajnika in začasnega špiituala (duhovnega voditelja) v osrednjem semenišču goriškem. Ako bo novemu šolskemu svetovalcu sr.ču prijazna, kakor njegovim trem neposrednim prodnikom, imeli bomo v kratkem priliko, čestitati mu k škofjaskemu dostojanstvu. V teku desetih let sledili so si v deželnem šolskem svetu goriškem dr. Zorn, dr. Flapp, dr. Valussi in zdaj mons. Jordan. Prvi trije stopili so iz deželnih šolskih svetov neposredno na škofjake sedeže v Poreči, oziroma v Gorici, in v Tridentu. Kakor stvari zdaj stojijo, ni neverjetno, da bo mons. Jordan nasledoval dr. Valussija v vseh ozirih, torej tudi v škofjaki službi. Uže začetkom tega leta, ko so se vršile razprave radi naslednika pokojnemu knezoškofu tridentinskemu Della Boni, bile so nekatere blago — in visokorodne gospe te misli, naj bi sedež sv. Nazarija v Poreči dal Tridentincem vrednega pastirja. Verjetno je, da te uplívne gospe bodo toliko zgovornejše zdaj, ko je izpraznen knezoškofjski sedež v Celovci. Ako bo njih iskrena priprošnja uslišana, kakor je bila navadno, potem bo v kratkem v Poreči pripravljen škofjaki sedež za mons. Jordana in v Gorici bote zopet izpraznjeni mesti, ki ste bili komaj podoljeni. Ti dogodki se pa tako hitro vršijo, kakor bi šlo vse po železnici in po telegrafu.

Deželni odbor goriški sestavljen in odposlal je visokomu c. k. naučnemu ministerstvu petico, v kateri prosil na podlagi temeljitih in neovrgljivih razlogov, naj se preklicé oni odlok ministra dr. Gauča, s katerim se je šolnina na srednjih šolah tako povlašala, da je prebivalci naše dežele ne morejo smagovati. Vsled tega je mnogim Goričanom zaprta pot do višje omike in doželi so odvzeti omikani možje in domači javni upravitelji, katere bi dobila iz šol, ako bi bile vsakemu odprte. Ponosno smemo reči, da je bilo politično društvo „Sloga“ na Goriškem prvo, ki je sklenilo in odposlalo tako prošnjo. Zdaj smo pa zadovoljni, kedaj se zdramijo naši mestni očetje v Gorici in kedaj pridejo do spoznanja, da nova šolnina je res previsoka in da je treba prositi visoko vlado, naj jo zniža. V imenu goriških revežev, ki radi šolnine ne morejo naprej, in srednjih stanov, ki radi nje mnogo trpijo, prosimo naše mestne očete, naj se pridružijo peticiji društva „Sloga“ in dež. odbora. Vse mesto jim bo za to hvaležno, bolje nego za kako prazno stolico.

Tombola v prid našemu zavodu zapuščenih otrok vršila se je, kakor zadnjič oznanjeno, v nedeljo popoldne. Razprodanih je bilo 5320 kartel po 20 kr., za katere se je vplačalo 1064 gld. Po odbitih dobitkih in drugih stroških ostalo je čistega dohodka za omenjeni zavod 503 gld. 89 kr. Lansko leto bilo je čistega dobitka 941 gld., prejšnja leta še več, celo po 1200 in po 1400 gld., kakor pripovedujejo oni, ki so se za to brigali. Prvi velik korak nazaj naredila je tombola tisto leto, ko so se goriški italijanski rodoljubi bali, da bi njih bratje Slovenci ne kalili miru o priliki svečanosti, katero je pripravljalo podporno društvo, in so v obrambo italijanskih narodnih pravic goriškega mesta napajali nekatere težake, da bi vzdrževali red, kakor so ga oni rodoljubi upeli. Goričani smo mehkega arca in smo verovali, da se v resnici česa bojijo, zato si nismo upali udeležiti se tombole, kakor druga leta, in ta strah, zdi se, izneli so tudi mnogi okoličani, ki od tedaj niso prihajali več v mesto ob takih prilikah v takem številu, kakor prej. Da naša vsakoletna tombola ne vleče več tako, kakor je vlekla nekdanj, zahvaliti se imamo edino le našim novopečenim italijanskim rodoljubom, ki namesto z mestnimi financami, katere potrebujejo previdnosti in zmernosti, se pečajo z narodnim pravom goriškega mesta, kakor da bi se mestni zavodi vzdrževali s kričanjem, ne pa z denarom. Svojim so-meščanom, vrlim Goričanom obeh narodnostij, priporočamo, naj se ne dajo slepiti po nekaterih kričavih, ki z jezikom praznijo svoje možjane, z rokama pa polnijo svoje žepce, temveč naj se brez skrbi udeležujejo tombole, katere čisti dohodek se obrača v korist našim zapuščenim otrokom.

Njegova Vzvišenost gospod Sisini baron Pretis, namestnik Njegovega Veličanstva presvitega cesarja v Primorji, ostane po desedanjih določbah še ves ta mesec v Gorici, da si svoje zdravilje popolnoma utrdi. Visoki gospod hodi veliko peš na sprehod in izgleda prav dobro, iz česar je sklepati, da mu goriški zrak izvrstno ugaja. Nadejati se je, da do konca tekočega meseca pomeha tudi kolera v Trstu, in

da bo potem zdravstveno stanje na Primorskem navadno.

Društvo „Unione“ razglasa v svojem glasilu goriškem „Corrieru“, da je ponudilo kandidature za državni zbor v kmečkih občinah furlanskih odvetniku dr. Maraniju v Gorici in da se zdrži, ker ta gospod ni sprejel kandidature, vsakterega delovanja pri bodoči volitvi. Ta enoglasni sklep italijanskega političnega društva je vse hvale vreden in jako političen. Društvo je sprevidelo, da na svojo roko ne more zmagati proti Slovincem, vladi in konservativnim Italijanom ter da nobenega teh ne more pridobiti za se. Da bi se društvo tega do dobra prepričalo in da bi ne kritalo tržaških namer, stvarili so mu prijatelji med liberali samimi protistranko. Migljeje je torej dovolj jasen. Društvo naj bo s tem zadovoljno, da je dobivalo do zdaj podporo svojih visokih somišljenikov akoro brez izjeme pri vsaki volitvi, bodisi v mestno starešinstvo, v deželni zbor ali v kupčijsko zbornico. To malo zatajevanje, da se mora v tem slučaju držati vsakovrstnega agitovanja ter pustiti prosto roko svojim pokroviteljem, povrne se mu, če prej ne, pri bodočih mestnih volitvah z obrestmi vred. Torej le ne obupati!

Goriško pokopališče pripravlja se, da bi dobilo svatovsko lice za dan vseh vernih duš in za naslednjo osmino. V ta namen odpirajo zidane grobove, ki so na vse strani s cementom obdelani, ter poljejo iz njih vodo, ki se je nabrela. Če tudi ni bilo letos veliko deževja v jeseni, stoji voda skoro en meter na visokom ter pokriva krste ali truge, ki so v takih rakvih. Mestnemu magistratu gre vsekako hvale, da skuša olepšati rakvi, ki mnogo stanejo, kolikor mogoče; ali zdi se, da v zdravstvenem oziru tako planje ni nič kaj hvale vredno, ker se tako lahko razširijo kake kužne tvarine. Tudi ne vemo, kako se morejo prodajati občinstvu take rakvi, ki puščajo, ko vender vsakdo, ki kupi tako drago raket, hoče imeti suho, ki ne pušča vode. Naj pravijo uradni zapisniki in uradna spričevala o goriškem pokopališču, kar hočejo, človeka, ki je videl se svojimi očmi, kar smo mi videli, ... toli ne prepričajo, da je ondanje zemljišče pripravno za tisti namen, v kateri ga rabijo. To ni le glas nevedčakov, ampak tudi zdravnikov in zdravniških strokovnjakov. Zato naj skrbijo naši mestni očetje o pravem času, da nam priskrbijo novo zdravo in priležno pokopališče.

Mestno gospodarstvo je važna stvar o kateri se ne sme odločevati med štirimi stenami, ne da bi se občinstvo o tem natančno podučilo. Kakor donša vsak meščan po svojih močeh v mestno blagajnico, tako naj ima tudi vsakdo priliko zvedeti o pravem času, kaj se godi in kaj se namerava v denarnih stvarih. Kakor se nam poroča, ne drži se naš mestni zastop tega načela, kajti zdaj, ko jemlje na posodo 300.000 gold. za novo topničarsko kasarno po 40%, ni naznanil te svoje namere javno raznim bankam in privatnikom, ampak le nekaterim, kakor lani o alični priliki, namreč zavodom: Unionbank, Bodencredit, Filiale der Creditanstalt in židu Joni v Gorici. Gosp. Vervega, ki je lani ob enaki priliki uzočil, da je mesto dobilo za svoje posojilo več nego je bilo že sprejelo, zvedel je za letošnje posojilo še le včeraj po privatni poti in do jutre bi moral že podati svojo ponudbo. Takega potopanja mestnega zastopa ne moremo odobravati. Možu, ki je mestu dobiček prinesel, bi se morale take reči o pravem času naznaniti. Sicer pa imamo tudi privatnike, ki bi morda dali posojilo pod boljšimi pogoji nego bankirji. Tudi na ta je bilo treba ozirati se in vso zadevo o pravem času — oglasiti. Skrivnosti naj se varujejo v drugih rečeh, v denarnih zadevah je potrebna največja javnost, da občinstvo kontrolira vsak korak okoli skupne denarnice.

Drobne novice. Mil. gov. dr. Ivan Glavinca, škof tržaški, bil je danes v Gorici na obiskovanju pri mil. g. kn. nadškofu. Č. g. Jožef Bajec, vikar v Kronbergu, je predložen za raznateljevo mesto v goriški gluhomemnici. — Mesto išče tehnika nadzornika pri zidanju nove topničarske kosarne; oglasiti se je treba do 20. t. m. pri magistratu. — Trst prosi spet vlado za italijansko vseučilišči, morda za tiste slovenske otroke, katerim zanika slovensko ljudsko šolo. — Razpisana so notarska mesta v Ajdovščini, Kanalu in Cervignanu (Cervinjannu), a manjka prosilcev, ki bi znali deželna jezika. Menda iz enakega razloga čaka tudi Gorica še vedno četrtega notarja, ki je neobhodno potreben. Sposobnih mož nimamo in visoka šoluna, strogi izpiti in državni jezik bodo skrbeli, da jih tudi v prihodnje ne dobimo.

Zbirka sadja iz Bolzana (Bozena) je izložena pri stalni razstavi kmetijskih strojev o kr. kmetijskega društva, Via del Duomo št. 4. v Gorici. Ta zbirka obsega 20 vrst jabolk in 20 vrst hrušk, kakorane se obilno pridelujejo v Bolzanski okolici, in so prav tiste, posebno jabolka, ki so pridobile veliko imenitnost v kupčiji in ki so pospešile sadno kupčijo, s katero se po pravici hvale južno Tirolsko. Zbirka

se je sestavila navlaš iz takih sort, ktere so za kupčijo pripravne; zato se posamezni vzorci ne odlikujejo veliko po svoji velikosti in zunajnosti. Nekteri vzorci sadja, ki so nabrani blizu Gorice in tudi razstavljeni, lahko služijo v poučni izgled in morajo marsikoga prepričati, da pri nas, če je le nekoliko dobre volje, se lahko enako sadje pridela in morda tudi bolje nego je Tirolsko. Naši kmetovalci bi morali pridno obiskovati to razstavo in zapomniti si imena imenitnejših baž v namen, da bi si ob svojem času priskrbeli dotičnih cepičev. Veliko onih baž se dobi v drevesnicah naše dežele; ako je treba, se pa lahko naroče pri g. Kristjanu Frank-u v Rebenhofu-Gries pri Bozenu, od ktere je tukajšnje o kr. kmetijsko društvo prejelo omenjeno zbirko.

Trst ima prosto luko, to je: od blaga, ki se pripelje v Trst po suhem ali po morji, ni treba plačati carine ali dave, plačuje se pa od vsega blaga, ki se pelje ali nese iz mesta, naj bo po suhem ali po morji. Tržačani so vedno trdili, da imajo to prostost od cesarja Karola VI kot privilegij (predpravico), ki se jim mora odkupiti, ako se odstrani. Sedanji kupčijski minister jim je pa dokazal, da prosta luka ni bila stvarjena radi Trsta, ampak radi države, da torej ni treba nikakega odkupila. Pri vsem tem pa namerava vlada delati vsakovrstnih priprav v tržaški luki, ki bodo stale 12 milijonov goldinarjev, ker do leta 1889 se ima prosta luka odpraviti. Toliko bi težko katera država žrtvovala za Trst, kolikor Avstrija, in vender kdo ima največji dobiček pri tem? Težko je razsoditi, ali država, ali pa življa, ki jo izpodjedajo.

Zenska srednje starosti želi priti kot hišna h kakemu duhovnemu ali drugemu gospodu. Izvedena je v gospodinjstvu ter govori nemško, italijansko in slovensko. Vpraša naj se v Šolskih ulicah, št. 10.

Št. 521.

OZGANILO.

Z dovoljenjem veleslavnega o. k. namestništva bode dne 27. oktobra 1886 v Nabrežini sejem za razno blago.

Županstvo v Nabrežini.

Na prodaj

je v Oseljanu Šempaske županije

POSESTVO,

obsegajoče lepo zemljišče, ki meri enajst njič, gozda in orane zemlje, zasajene s trtami, ob vožnji cesti, ki vede od Lijaka v Karnico, — ter prostorno in lepo hišo za kolona (kmeta). Čez posestvo teče vode za eno mlinsko kolo, ki nikoli ne usahne. Kdor želi kupiti, naj se oglasi pri upravnistvu lista, ki pové lastnikovo ime.

SCHNEIDER für Civil und Militär. **M. POVERAJ** Sartoria al modello di Parigi. IZDELUJE vsakovrstno obleko.

EDINA največja in najnovejša krojačnica in **ZALOGA VSAKOVRSNEGA SUKNA** ter gotove obleke za gospode vsakega stanu.

3 metra blaga iz mešane fine volne za eno obleko od 3 g. 50 k. naprej cela obleka izveržno izdelana po novi šegi od 3. — naprej. Naročbe se hitro in lično izvršujejo po najnovejšem kroju in pošten cen.

V Gorici, na Travniku, poleg kosarne.

HAIR-MILKON

(mleko, ki pomlaja las) daje lasem prvotno barvo iz mladih let. Nikoli ne poblede! — Popolno neškodljivo! — Velika steklenica stane 2 gld. — Prodajalci: J. Cristoforoletti dvornik lekar v Gorici. — Fraxanar, Frenchini, lekarja v Trstu. — Ed. Mahr v Ljubljani. — Pellé v Celju. — Martins v Mariboru. — Rodini v Aj. — Tromba v Rovignu.

Dr. Luigi Pontoni

zdravnik, ranocelnik, porodničar stanuje v Magistratnih ulicah (Via Municipio) h. št. 4. in zdravi od 8.-9 zjutra in od 2½-4 popoldne.

Piccoli

Ozdravlja kakor je razvidno iz zdravstvenih pisem in zdravniških spričeval bolezni v želodcu in trebuhu, hodenje, krč, želodčno in premerjavno mrzlico, zabasanje, hemeroidje, zlatenica, migrene itd. in je najboljši pripomoček zoper gliste pri otrocih.

Pošilja izdelovatej po pošti v škatlicah po 12 steklenic za 1 gld. 36 novc. Pri vašem številu dobi se primeren odpust.

Gosp. Gabrielu Piccoli-ju, lekarju v Ljubljani

Na zahtevanje potrjujem, da sem Vaš svet za želodec, kojega deli so mi dobro znani, v velikih slučajih vpešno rabil proti boleznim v želodcu in zlati žili. Ljubljana, mesec januar 1884.

Dr. Emil vitez Stöckl, o. k. vladni svatovalec in deželno-sanitetni poročevalec.

Uspešnost tega izvrstnega zdravila spričujejo tudi gg. dr. D. Agostini, dr. Cambon, vitez dr. Goracchi, dr. Pardo — sloveči tržaški zdravniki.

Podpisani potrjuje, da ima želodčna esenca ljubljanskega lekarja Piccoli-ja hitre in prečudne zdravilne moči. Z njo ozdravelo je mnogo ljudi moje in sosedne župnije; komaj preteče dan, da ne bi kdo prišel k meni, ki me prosi za jedno steklenico želodčne esence, kojih imam vedno nekoliko pripravljenih.

A. Wlasich, župnik-kanonik. Plomin, Primorsko. Po 15 kr. steklenico prodaja v Gorici lekarna Pontoni, v Tolminu Palisca, v Korminu Franzoni, v Gradšči Coassini, v Gradezi Pasqualis in nahaja se večinom v vseh lekarnah na Tirolskem, v Trstu, Istri in Dalmaciji.

Po najvišem povolji Njg. ces. in kr. Veličanstva. Bogato založena, po o. k. vodstvu loterijskih prihodkov zagotovljena.

XXIV. DRZAVNA LOTERIJA za civilne dobrodelne namene totranske državne polovice. **10.128 dobitkov** v skupnem znesku 201.000 gold.

in sicer: 1 glavni dobiček s 60.000 gld., 1 glavni dobiček s 15.000 gld., 1 glavni dobiček s 5000 gld. enotne papirne rente, s 30 pred- in podobitki, potem 5 dobitkov po 1000 gl. 40 dobitkov po 200 gl. in 50 dobitkov po 100 gl. enotne papirne rente. slednjic 10.000 dobitkov po 1 gld.

Srečalo se bo nepreklicljivo 10. decembra 1886.

Srečka stane 2 gld. a. v.

Natančneje določbe obsega igralni načrt, ki se dobiva brezplačno pri oddelku za državno loterije (Stadt, Riemergasse 7, 2. Stock, im Jacoberhofe), kakor tudi pri mnogobrojnih raspečalcih.

Srečke se določijo poštne proste. Na Dunaji, meseca septembra 1886.

C. k. vodstvo loterijskih prihodkov, oddelak za državno loterije.